

भारतीय-विद्या-भवनम्, मुम्बई - ७

(सरल - संस्कृत - परीक्षा - विभागः)

संस्कृत-बालबोधः

SAMSKRITA BALABODHA

(समयः १०.३० तः १२.३०)

(पूर्णाङ्कः ५०)

सूचना : दो अङ्क सुलेख के लिए सुरक्षित हैं ।

(Two marks are reserved for good handwriting.)

प्र. १. किन्हीं दस वाक्यों का हिन्दी/अंग्रेजी/माध्यमभाषा में अनुवाद कीजिए । १०

Translate any ten sentences into Hindi/English/Medium language.

(१) त्वं मधुरं दुग्धं पिब। (२) आलस्यं मा कुरु। (३) गृहं सत्वरम् आगच्छ।

(४) पश्चात् भोजनं कुरु (५) अनन्तरं सः गृहम् आगच्छति। (६) मन्दिरे अन्ये के आगच्छन्ति।

(७) अतीव विशालः मम विद्यालयः। (८) पञ्चवादनात्परम् अवकाशः भवति।

(९) मम गृहं नगरात् बहिः अस्ति। (१०) तेषु फलानि पुष्पाणि च भवन्ति।

(११) अन्ये अपि भक्ताः आगच्छन्ति। (१२) अश्वः इदानीं धावति।

प्र. २. किन्हीं दस वाक्यों का संस्कृत में अनुवाद कीजिए । १०

Translate any ten sentences into Sanskrit.

(१) तू स्वच्छ अक्षर लिख। (२) मैं वहाँ नहीं खेलता। (३) वह कहाँ खेलता है? (४) इस

समय मत दौड़। (५) मैं एक पुस्तक पढ़ता हूँ। (६) दुर्बल की रक्षा कर। (७) बाद में काम

कर। (८) सामने और नीचे देख। (९) मैं वृक्षों में पानी सींचता हूँ। (१०) सुरेश बगीचे में

खेलता है। (११) कार्य शीघ्र करो। (१२) फल मीठे होते हैं।

(1) You write neat letters. (2) I am not playing there. (3) Where does he

play? (4) Do not run now. (5) I read a book. (6) Protect the Weak.

(7) You work afterwards. (8) Look front and below. (9) I water the trees.

(10) Suresh plays in the garden. (11) Do work fast. (12) The fruits are

sweet.

प्र. ३ . किन्हीं दो श्लोकों का हिन्दी/अंग्रेजी/माध्यमभाषा में अनुवाद कीजिए । ८
Translate any two verses into Hindi/English/Medium language.

- (१) विद्या ददाति विनयं विनयात् याति पात्रताम्।
पात्रत्वात् धनमाप्नोति धनाद्धर्मः ततः सुखम्॥
- (२) अयं निजः परो वेति गणना लघुचेतसाम्।
उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम्॥
- (३) गौरवं लभ्यते दानान्न तु वित्तस्य संचयात् ।
स्थितिरुच्चैः पयोदानां पयोधीनामधः स्थितिः॥

प्र. ४ . किन्हीं पाँच सूक्तियों का अर्थ हिन्दी /अंग्रेजी /माध्यमभाषा में लिखिए । ५
Write the meaning of any five wise sayings in Hindi/English/
Medium language.

- (१) यथा कर्म तथा फलम्। (२) गतस्य शोकः न कर्तव्यः। (३) शीलं परं भूषणम्।
(४) दूरतः पर्वताः रम्याः। (५) बलीयसी केवलम् ईश्वरेच्छा। (६) अति तृष्णा विनाशाय।

प्र. ५ . किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में दीजिए । ५
Answer any five questions in Sanskrit.

- (१) चक्रवत् कानि परिवर्तन्ते ? (२) सर्वस्य भूषणं किम् ? (३) कस्य समो व्याधिः नास्ति ?
(४) आदौ कस्य प्रतिक्रिया चिन्तनीया ? (५) कः परमो धर्मः ? (६) स्वर्गादपि गरीयसी का ?

प्र. ६ . किन्हीं पाँच रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । Fill in the blanks (any five). ५

- (१) त्वमेव ..... च सखा त्वमेव । (२) जनाः ..... भ्रमणार्थं गच्छन्ति । (३) ..... उपवने
सायंकाले क्रीडामि । (४) रविवासरे ..... अवकाशः भवति । (५) त्वम् एकं पुस्तकं ..... ।
(६) विद्वान् ..... पूज्यते ।

प्र. ७ . रिक्तस्थानों में योग्य क्रियापद लिखिए । Write suitable verbs in the blanks. ५

- १) बालकाः क्रीडाङ्गणे _____ । (क्रीडतः / क्रीडन्ति / कीडसि)
(२) त्वं पाठशालां कदा _____ । (गच्छसि / गच्छन्ति / गच्छथ)
(३) अहं वृक्षेषु जलं _____ । (सिञ्चति / सिञ्चामि / सिञ्चन्ति)
(४) मयूराः उद्याने _____ । (नृत्यतः / नृत्यन्ति / नृत्यति)
(५) तत्र विविधाः वृक्षाः _____ । (असि / स्तः / सन्ति)

